

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Бененсон Ольги Олексіївни

«Формування стратегії ефективного інвестування

на міжнародному фондовому ринку»,

представлену на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 051 Економіка

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

У процесі розвитку фінансової системи України та інтеграції її у світову фінансову систему перед вітчизняною економічною наукою постає низка завдань, які потребують термінового вирішення. Одним із таких завдань є створення та розвиток великих інвестиційних структур, які могли б сприяти вирішенню низки важливих проблем: створення реально діючої страхової індустрії, забезпечення надійності розміщення інвестиційних активів фізичних та юридичних осіб та інших. Для успішного здійснення перерахованих вище економічних програм, вітчизняні інституційні інвестори мають запропонувати ринку як можливість вибору надійних фінансових активів, так і механізм генерування прибутків на інвестований капітал. Дисертаційна робота, що розглядається, значною мірою вирішує це завдання: у дисертації пропонується як удосконалений науково-методичний підхід до визначення фінансових активів, які є найпривабливішими для цілей ефективного інвестування, так і стратегія ефективного інвестування на міжнародному фондовому ринку. Виходячи з вище викладеного, дисертаційна робота Бененсон О.О. є актуальною та має велике практичне і наукове значення.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами

Дисертаційна робота Бененсон О.О. відповідає тематиці наукових досліджень кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, а саме: «Інноваційні стратегії збалансованого розвитку світового господарства» (номер державної реєстрації 0119U100888, 2019-2021 рр.), в рамках якої авторкою досліджено інвестиційний потенціал цінних паперів міжнародних біржових індексних фондів.

3. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Викладені у дисертації положення, висновки і рекомендації, які виносяться на захист, мають достатньо високий ступінь теоретико-методичної, фактичної та емпіричної обґрунтованості. Вони базуються на застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, таких як діалектичний, абстрактно-логічний, систематизації та узагальнення, емпіричний, порівняльного, кореляційного та регресійного аналізу, статистичний, графічний, метод моделювання. У процесі роботи над дисертацією автором проаналізовано значну кількість монографічних, періодичних публікацій вітчизняних і зарубіжних учених, дані інформаційних бюлетенів Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, аналітичні доповіді та звіти акціонерних товариств, ресурси мережі Інтернет та результати власних досліджень автора.

Високий рівень обґрунтованості наукових положень та висновків забезпечується комплексною схемою дослідження, що відповідає визначеній меті. Висновки автора сформульовані чітко та логічно, виходячи з результатів дослідження. Вони відображають суть і новизну розроблених та представлених до захисту наукових положень та практичних рекомендацій.

Результати дослідження використано у практичній діяльності ПАТ «Промарматура» (Довідка № 15-ПА/П від 16.10.2023 р.), ПАТ «МБК ОБЩЕМАШКОНТРАКТ» (Довідка № 16-ОМК/П від 16.10.2023 р.), ТОВ «РИПОР» (Довідка № 021/14 від 18.09.2023), ТОВ «РМ-ТРЕЙДІНГ» (Довідка № 00241 від 18.10.2023 р.); впроваджено у навчальний процес Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (Довідка № 88-904-32 від 05.10.2023 р.). Достовірність та обґрунтованість науково-практичних результатів роботи Бененсон О.О. підтверджується також їхньою апробацією на 7 міжнародних наукових та науково-практичних конференціях.

4. Наукова новизна отриманих результатів.

Відповідно до поставленої мети і завдань, на основі критичного аналізу наукового доробку з визначеної теми, у дисертаційній роботі обґрунтовано ряд наукових положень, висновків і пропозицій, які у сукупності становлять наукову новизну, містять нові підходи до вирішення актуальної проблеми економічної науки і практики. Серед найбільш суттєвих результатів дисертації особливої уваги заслуговують:

- обґрунтовано, що інверсія кривої різниці дохідностей десяти- і дворічних облігацій Казначейства США є одним із найбільш достовірних індикаторів попередження про можливість суттєвого зниження фондового

ринку і удосконалено методичні засади визначення моменту настання початку зниження ринку. Доведено доцільність використання для більш точного визначення моменту початку корекції на фондовому ринку сигналів індикаторів технічного аналізу (п. 2.1 с. 69-80; п. 3.1 с. 133-145);

- удосконалена методика застосування сезонних циклічних закономірностей «січневий барометр» та «перші п'ять днів січня», в якій для досягнення максимальної достовірності прогнозування переважної тенденції на фондовому ринку на наступний рік запропоновано використовувати ці цикли лише у випадках, коли зміна індексу Standard & Poor's – 500 як за підсумками перших п'яти робочих днів січня, так і за підсумками всього місяця є величиною додатною (п. 2.2; с. 101-113).

- обґрунтування необхідності періодичної актуалізації граничних значень індикатора Баффета при його використанні для визначення поточної фази фондового ринку та встановлення факту, що найефективніших результатів застосування індикатора Баффета можна досягти, якщо його використовувати для прогнозування висхідного руху ринку (п. 2.1 с. 88-100);

- науково-методичний підхід до визначення ефективних інвестиційних інструментів, що мають високий інвестиційний потенціал та водночас відносно невисокий ступінь ризику (п. 3.2 с. 146-162).

5. Повнота висвітлення результатів дисертаційного дослідження та наукових положень в опублікованих працях

Основні результати дисертаційної роботи Бененсон О.О. висвітлені у 13 опублікованих одноосібних наукових працях загальним обсягом 32,83 д.а. (з яких особисто автору належать 5,61 д.а.) з них: розділ у колективній монографії, 3 статті у фахових наукових виданнях України, 2 статті в іноземних журналах, що включені до міжнародної наукометричної бази SCOPUS, 7 у збірниках науково-практичних конференціях. Кількість, зміст та обсяг друкованих праць відповідають вимогам щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії. Проведений аналіз публікацій дозволяє дійти висновку, що вони у повній мірі розкривають основні положення, які виносяться на захист та містять елементи наукової новизни.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи.

У цілому позитивно оцінюючи представлену до захисту дисертаційну роботу Бененсон О.О., слід відзначити, що окремі її положення, підходи є дискусійними, викладеними дещо фрагментарно, містять певні недоліки і потребують уточнення, більш глибокого дослідження та обґрунтування.

До зауважень, зокрема, можна віднести наступне:

1. У першому розділі роботи автор досить докладно розглядає теорію довгих хвиль М. Д. Кондратьєва (п. 1.3, с. 58-60), але при цьому у жодній із методик або стратегій інвестування на міжнародному фондовому ринку, що розроблюються та пропонуються у дисертації, ця теорія не використовується;

2. У дисертації при використанні індикатора інверсії кривої дохідностей десяти- та дворічних облігацій, для уточнення передбачуваного моменту корекції фондового ринку автор пропонує застосовувати такі індикатори технічного аналізу, як Moving Average Convergence / Divergence, Rate of Change та Momentum (п. 3.3, с. 162-169). Слід було пояснити, чому з величезної кількості індикаторів технічного аналізу автор обрав саме ці три індикатори;

3. У другому розділі роботи, де представлені результати досліджень щодо залежності річної зміни індексу Standard & Poor's – 500 від значень його приросту за січень та за перші п'ять днів січня, немає даних про останні чотири роки (п. 2.2, с. 108-110). Також ці дані відсутні у зведеній таблиці (Додаток С.3, с. 208). Потребує пояснень, чому статистика для проведення досліджень закінчується 2019-м роком;

4. В першому розділі дисертації окрім інших, описується стратегія ESG інвестування (п. 1.1, с. 32-33), проте ані у другому, ані у третьому розділах відсутня інформація щодо цього виду інвестування. Але це дуже важливий напрям. Адже йдеться про екологічність, про вплив фірми на довкілля, скорочення забруднюючих речовин, про соціальний чинник тощо. Робота значно б виграла, якщо б авторка приділила цьому напрямку інвестування більше уваги.

5. У п. 3.3 дисертації (Таблиця 3.3, с. 168) авторка присвоює так звані «рівні значущості» кожному із «станів ринкового циклу», що включені до розробленої стратегії інвестування. Однак у роботі відсутнє пояснення того, яким саме чином були розраховані ці рівні і чому вони представлені тільки цілими числами.

Загалом визначені зауваження жодним чином не применшують наукової та практичної значущості результатів дослідження Бененсон О.О., мають дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

7. Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідність встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Бененсон Ольги Олексіївни є самостійним, завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, яке має

не лише теоретичне, а й практичне значення. Основні положення дисертації, які складають її наукову новизну є достатньо обґрунтованими, визначена мета дослідження досягнута, завдання виконано в повному обсязі. Подана до захисту дисертаційна робота написана в науковому стилі, матеріал викладений у логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджені результатами комплексних емпіричних досліджень і впроваджені у практичну діяльність.

На підставі детального аналізу змісту, структури, обсягу та оформлення дисертаційної роботи Бененсон Ольги Олексіївни на тему: «Формування стратегії ефективного інвестування на міжнародному фондовому ринку» вважаю, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю і достовірністю, науковою і практичною значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертанткою наукових працях, а також за оформленням, відповідає вимогам, які встановлені у «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка, Бененсон Ольга Олексіївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка.

Офіційний опонент:

Доктор економічних наук, професор,
Професор кафедри міжнародних
економічних відносин
Навчально-наукового інституту
бізнесу, економіки та менеджменту
Сумського Державного університету

Пластун О. Л.

Підпис офіційного опонента засвідчую:
Проректор з наукової роботи
Сумського державного університету
Міністерства освіти і науки України

Чорноус А.М.

